

Molí de Vallgatina

Sant Feliu Sasserra

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Extrem nord-oest del terme municipal
Emplaçament A 2600 metres per pista forestal de la carretera B-431, punt quilomètric 68

Coordenades:

Latitud: 41.96693
Longitud: 1.99651
UTM Est (X): 416850
UTM Nord (Y): 4646591

Classificació

Número de fitxa 08212 - 24
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: L'edifici es va ampliar diverses ocasions, essent l'última als anys 30. Tot i portar uns 30 anys deshabitada i 150 sense funcionar com a molí i, gràcies a l'esforç dels propietaris, es conserva bona part de l'estructura i els elements immobles que constituïen el funcionament del molí.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 008A00055
Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dc., 05/04/2006 - 02:00

Descripció

El molí de Vallgatina es troba situat en una zona boscosa i a la ribera dreta de la riera del Relat, prop del naixement d'aquesta en l'encreuament dels recs de la Costa i de la Cogullada.

Es tracta d'un edifici de petites dimensions format per un volum principal de planta rectangular, adossat perpendicularment als murs de pedra que delimiten la bassa del molí. El volum principal està format de planta baixa, primer pis i golfes i té la teulada de doble vessant amb aigües a la façana principal. Els murs de càrrega són de maçoneria de pedra i presenten carreus treballats en algun panys de paret, a les cantonades i emmarcant les obertures. En alguns panys de paret hi queda arrebossat, encara que força malmès.

La façana principal, orientada al nord-est i a la riera, presenta dimensions força estretes i una obertura a cada pis, totes emmarcades amb pedra. A la planta baixa s'hi obre una porta d'arc deprimit convex amb curvatura doble amb brancals i llinda bisellats. Al primer pis hi ha una finestra emmarcada amb pedra bisellada i a les golfes una finestra emmarcada amb pedra i llinda datada al segle XVIII. A la dreta de l'edifici s'hi annexa, sense cap marca que indiqui discontinuïtat, un mur de pedra que correspon a la bassa del molí.

La façana sud-est presenta sis obertures disposades irregularment en un mur de càrrega en el que es poden apreciar fins a tres ampliacions. En la part més antiga hi ha, a nivell de planta baixa, una espitllera emmarcada amb pedra bisellada, just a sobre del carcabà, per on sortia l'aigua utilitzada pel funcionament del molí, en una volta de canó adovellada que actualment queda a un nivell inferior a la casa. A l'esquerra d'aquesta part original, i al centre de la façana hi sobresurt una estructura construïda amb pedra i teulat a una vessant que correspon al forn. A la resta de la façana s'hi obren dues portes i tres finestres que combinen pedra, maó i fusta en l'emmarcat.

La façana sud-oest queda a pocs metres del bosc i no presenta cap obertura.

La façana nord-oest presenta només un pis ja que l'edifici es troba assentat en un desnivell. Només presenta tres obertures, una porta a l'extrem esquerra, una finestra al centre i una altra a l'extrem dret. La façana presenta diversos forats que corresponien a les bigues de les estructures de la cort de porcs i la pallissa que s'adossaven a l'edifici. Actualment d'aquestes estructures només en resten murs de pedra de poca alçada i la coberta de maó amb volta de canó de l'extrem sud de la bassa. De la bassa, que s'adossa perpendicularment a aquesta façana en queda l'estructura circular per on entrava l'aigua al molí i els dos murs de pedra que la delimitaven, l'inferior dels quals està mes ben conservat i presenta una altura superior als tres metres.

Observacions:

A uns metres davant de la casa, i a l'altre cantó de la riera, s'hi ubica l'horta, que consisteix en un mur de pedra de poca alçada que delimita un terreny que és recorregut per una canalització que permetia regar directament amb aigua del riu. En aquesta horta hi ha una barraca de pastor, construïda amb pedra i teulada a una vessant aprofitant un petita balma.

A un centenar de metres del molí seguint el curs de la riera es troba la font del molí de Vallgatina.

Història

El molí de Vallgatina apareix documentat a mitjans del segle XIX en la llibreta per cobrar lo reparto de "parapleitos" de tots los homes de edat de 57 anys a 60 en lo any 1854. Tot i així l'edificació actual és una reforma del segle XVIII sobre un molí anterior, ja que segons consta documentat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, l'any 1753 Josep Vallgatina va obtenir la concessió hidràulica pel molí de Vallgatina.

Bibliografia

Arxiu Municipal de Sant Feliu Sassera, Llibreta per cobrar lo reparto de "parapleitos" de tots los homes de edat de 57 anys a 60 en lo any 1854, secció 2.2.1

PLANES, J A, Teixir i tragar. De la manufactura tradicional a la periferització industrial. El Lluçanès segles XVIII XIX. Centre d'Estudis del Lluçanès, 1997.

